

**L'Època de la Reforma**

Codi: 100363

Crèdits: 6

| Titulació        | Tipus | Curs | Semestre |
|------------------|-------|------|----------|
| 2500501 Història | OB    | 2    | 0        |

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

**Professor/a de contacte**

Nom: Adoración Moreno Martínez

Correu electrònic: Doris.Moreno@uab.cat

**Utilització d'idiomes a l'assignatura**

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: Sí

**Equip docent**

Ignasi Fernandez Terricabras

Adoración Moreno Martínez

**Prerequisits**

Coneixements generals d'història moderna.

**Objectius**

1.- Un recorregut general sobre els principals esdeveniments i processos de canvi i continuïtat del segle XVI, amb diversos enfocaments temàtics (social, polític, econòmic, de gènere, cultural, ideològic).

2.- Iniciació a la teoria i metodologia de la història moderna.

**Competències**

- Avaluar críticament les fonts i els models teòrics per analitzar les diverses etapes històriques.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Dominar els conceptes bàsics diacrònics i temàtics propis de la ciència històrica.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

## Resultats d'aprenentatge

1. Aprendre de manera autònoma.
2. Comunicar-se tant oralment com per escrit en l'idioma propi o en una tercera llengua utilitzant la terminologia i les tècniques pròpies de la historiografia.
3. Descriure amb precisió l'objecte artístic amb el llenguatge propi de la crítica d'art.
4. Desenvolupar la capacitat d'anàlisi i síntesi històrica.
5. Explicar els processos històrics més rellevants de l'Època Moderna.
6. Identificar i analitzar les tensions econòmiques, socials i polítiques que marquen el pas de l'edat mitjana a l'època moderna
7. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística.
8. Organitzar i planificar la cerca d'informació històrica.
9. Relacionar els elements i els factors que intervenen en el desenvolupament dels processos històrics.
10. Treballar en equip respectant tots els punts de vista.
11. Utilitzar els recursos informàtics propis de l'àmbit d'estudi de la història.
12. Valorar l'enfocament de les diferents branques de la recerca històrica que estudien l'Època Moderna

## Continguts

1. La crisi baixmedieval i el naixement del món modern
2. Els fonaments moderns de la cultura occidental
3. Els inicis de l'Europa confessional
4. Aliances, oposicions i conflictes: Europa i el Món, 1494-1609.
5. La dinàmica social i econòmica

En tots aquests temes el professorat serà sensible als aspectes relacionats amb la perspectiva de gènere.

## Metodologia

Assistència a classes teòriques dirigides pel professorat

Assistència a sessions de seminaris i pràctiques dirigides pels professorat

Lectura comprensiva de textos

Realització de ressenyes, treballs i comentaris analítics

Preparació de presentacions orals

Estudi personal

## Activitats formatives

| Títol                                        | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge |
|----------------------------------------------|-------|------|--------------------------|
| Tipus: Dirigides                             |       |      |                          |
| Classes teòriques                            | 40    | 1,6  | 1, 5, 6, 8, 11, 12       |
| Exercicis pautats d'aprenentatge             | 20    | 0,8  | 1, 2, 3, 4, 7, 8, 10, 11 |
| Tipus: Supervisades                          |       |      |                          |
| Seminaris, pràctiques i exposicions a l'aula | 10    | 0,4  | 2, 3, 4, 5, 7, 10        |
| Tutories                                     | 10    | 0,4  | 1, 4, 7, 8, 11           |

|                                                                     |    |      |                                    |
|---------------------------------------------------------------------|----|------|------------------------------------|
| Estudi personal                                                     | 38 | 1,52 | 1, 4, 5, 6, 7, 8, 11, 12           |
| Recerca i lectura bibliogràfica. Preparació i redacció de treballs. | 20 | 0,8  | 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12 |

## Avaluació

Les competències d'aquesta matèria seran avaluades mitjançant exàmens, comentaris de text i treballs individuals, amb qualificacions parcials ponderades sobre la nota final.

El sistema d'avaluació s'organitza en dos mòduls:

- Mòdul d'exàmens (60%): examen 1 (30%), examen 2 (30%)
- Mòdul de treballs, amb un valor del 40% de la nota final de curs.

Cap activitat avaluable no ponderarà més del 50% de la nota final,

L'assignatura serà qualificada amb un mínim de tres activitats avaluatives de dos mòduls diferents.

Les activitats d'avaluació s'hauran de lliurar en els terminis establerts. El mòdul de treballs no és objecte de la prova de recuperació.

Les activitats d'avaluació es programaran al llarg del curs acadèmic. Les dates de realització de les proves a l'aula i de lliurament de treballs i recensions seran comunicades a l'alumnat amb antelació suficient. En el moment de realització / lliurament de cada activitat avaluativa, el professorat informarà (Moodle, SIA) del procediment i data de revisió de les qualificacions.

L'alumne que no s'hagi presentat a un mínim de proves d'avaluació que comportin el 30% de la nota final del curs serà qualificat amb un No Avaluable, i no podrà presentar-se a la reavaluació.

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

En les activitats escrites es tenen en compte les faltes ortogràfiques, sintàctiques o lèxiques. La penalització pot ser d'entre 0,1-0,2 punts per cada falta comesa sobre la nota final de cada acte d'avaluació.

## RECUPERACIÓ

Per participar a la recuperació l'alumnat ha d'haver estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de 2/3 parts de la qualificació total.

Per participar a la recuperació l'alumnat ha d'haver obtingut a l'avaluació continuada com a mínim un 3,5.

La recuperació consistirà en un examen global de la matèria de l'assignatura i se celebrarà en les dates establertes oficialment per la Facultat. En cap cas es podrà plantejar la recuperació com un mitjà de millorar la qualificació de l'alumnat que ja hagués aprovat l'assignatura en el procés normal d'avaluació continuada. La nota màxima que es podrà obtenir en la recuperació és de 5,0 (Aprovat).

En cas que les proves no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Moodle, Teams, etc. El professorat vetllarà perquè l'estudiant hi pugui accedir o li oferirà mitjans alternatius, que estiguin al seu abast.

## Activitats d'avaluació

| Títol                            | Pes | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge              |
|----------------------------------|-----|-------|------|---------------------------------------|
| Proves orals o escrites parcials | 60% | 6     | 0,24 | 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12    |
| Treballs de curs                 | 40% | 6     | 0,24 | 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 |

## Bibliografia

### Manuais generals

BENNASSAR, B. y otros. *Historia Moderna*. Madrid: Akal, 2005, 5ª edic.

BETRÁN MOYA, José Luis; MORENO MARTÍNEZ, Doris. *Historia de la Humanidad*, (vol. 22: Renacimiento). Madrid: Arlanza Editores, 2001.

BONNEY, Richard. *The European Dynastic States, 1494-1660*. Oxford: Oxford U.P., 1991.

BRADY, Thomas A.; OBERMAN, Heiko A. Jr.; TRACY, James D. (eds.). *Handbook of European History, 1400-1600. Late Middle Ages, Renaissance and Reformation*. Leiden-Nova York-Colònia: E. J. Brill, 1994, 2 volums.

CAMERON, Euan (ed.). *El siglo XVI*. Barcelona: Crítica, 2006.

ESPINO LÓPEZ, Antonio; MARTÍ ESCAYOL, Maria Antònia (eds.). *Manual d'història moderna universal*. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona, Bellaterra, 2012.

FLORISTÁN IMIZCOZ, Alfredo et alii: *Historia Moderna Universal*, Ariel, Barcelona, 2005.

GREENGRASS, Mark. *La destrucción de la Cristiandad. Europa, 1517-1648*. Barcelona: Pasado y Presente, 2015.

HINRICHS, Ernst. *Introducción a la historia de la edad moderna*. Madrid: Akal, 2001.

MACKENNEY, Richard. *La Europa del siglo XVI: expansión y conflicto*. Madrid: Akal, 1996.

MOLAS, Pere et alii: *Manual de Historia Moderna*, Ariel, Barcelona, 1993.

PROSPERI, Adriano. *Storia moderna e contemporanea*. Vols. I-II. Torino: Einaudi 2001.

RIBOT, Luis: *La Edad Moderna (siglos XV-XVIII)*, Ed. Marcial Pons, Madrid, 2016.

TALLON, Alain. *La Europa del Renacimiento*. Barcelona: Davinci, 2009.

TENENTI, Alberto. *La edad moderna. Siglos XVI-XVIII*. Barcelona: Crítica, 2003.

### Manuais específics

BARDET, Jean Pierre; DUPÂQUIER, Jacques. *Historia de las poblaciones de Europa. Volumen I: De los orígenes a las premisas de la revolución demogràfica*. Madrid: Síntesis, 2001.

BOIS, Jean Pierre. *Les guerres en Europe, 1494-1792*. París: Belin, 1993.

BROTTON, Jerry. *Historia del mundo en 12 mapas*. Barcelona: Debate, 2014.

BURKE, Peter. *El Renacimiento*. Barcelona: Crítica, 1993.

ELLIOTT, J. H.: *Europa dividida, 1559-1598*, Siglo XXI, Madrid, 1973 (reed. 2015; també en e-book)

ELTON, G. R.: *La Europa de la Reforma, 1520-1559*, Siglo XXI, Madrid, 1974 (reed. 2016; també en e-book).

GÓMEZ NAVARRO, María Soledad. *Reforma y renovación católicas*. Madrid: Síntesis, 2016.

HAAN, Bertrand. *Une paix pour l'éternité. La négociation du traité du Cateau-Cambrésis*. Madrid: Casa de Velázquez, 2010.

HALE, John. *La civilización del Renacimiento en Europa, 1450-1620*. Barcelona: Crítica, 1996.

HORTAL, José Eloy: *Las ideas políticas y sociales en la Edad Moderna*, Síntesis, Madrid, 2016.

HSIA, R. Po Chia. *El mundo de la renovación católica, 1540-1770*. Madrid: Akal, 2010.

KAMEN, Henry. *La sociedad europea, 1500-1700*. Madrid: Alianza, 1986.

LUTZ, Heinrich. *Reforma y contrarreforma. Europa entre 1520 y 1648*. Madrid: Alianza, 2009.

PÉREZ HERRERO, Pedro. *América Latina y el colonialismo europeo (siglos XVI-XVIII)*. Madrid: Síntesis, 1992.

RHENHEIMER, Martin. *Pobres, mendigos y vagabundos. La supervivencia en la necesidad, 1450-1850*. Madrid: Siglo XXI, 2009.

SCHULTZ, Helga. *Historia económica de Europa, 1500-1800. Artesanos, mercaderes y banqueros*. Madrid: Siglo XXI, 2001.

TALLON, Alain. *Conscience nationale et sentiment religieux en France au XVI<sup>e</sup> siècle. Essai sur la vision gallicane du monde*. Paris: PUF, 2002.

WELCH, Evelyn S. *De compras en el Renacimiento. Culturas del consumo en Italia, 1400-1600*. València, Universitat de València, 2009.

YUN CASALILLA, Bartolomé. *Los imperios ibéricos y la globalización de Europa (siglos XV al XVII)*. Barcelona, Galaxia Gutenberg, 2019.

#### Atles històrics

BLACK, Jeremy. *Akal atlas ilustrado. Del Renacimiento a la revolución, 1492-1792*. Madrid, Akal, 2003.

ESPINO LÓPEZ, Antonio. *Atlas histórico del colonialismo*. Madrid: Síntesis, 2010.

HAYWOOD, John. *Atlas histórico universal*. Barcelona: Könemann, 1999.

KINDER, Hermann; HILGEMANN, Werner. *Atlas histórico mundial. De los orígenes a nuestros días*. Madrid: Akal, 2007, 22ª edició, corregida i ampliada.

LÓPEZ-DAVALILLO LARREA, Julio. *Atlas histórico de Europa. Desde el Paleolítico hasta el siglo XX*. Madrid: Síntesis, 2001.

LUCENA SALMORAL, Manuel. *Atlas histórico de Latinoamérica*. Madrid: Síntesis, 2005.

#### Bibliografia amb atenció particular a la perspectiva de gènere:

ANDERSON, B.S.; ZINSSER, J.P.: *Historia de las mujeres: una historia propia*, Barcelona: Crítica, 1992, 2 vol.

BOCK, Gisela: "La historia de las mujeres y la historia de género: Aspectos de un debate internacional", *Historia Social*, 9 (1991), p. 55-77.

BOCK, Gisela: *La mujer en la historia de Europa*, Barcelona: Crítica, 2001.

DUBY, Georges; PERROT, Michelle (dirs.): *Historia de las mujeres en Occidente. Del Renacimiento a la Edad Moderna*, Madrid: Taurus, 1993, vol. 3.

MORANT, Isabel (dir.): *Historia de las mujeres en España y América Latina. El mundo moderno*, Madrid: Cátedra, 2006, vol. 2.

Enllaços web (selecció mínima)

<http://www.artehistoria.com/historia/> (Protagonistas de la Historia: contextos, personajes, galería, vida cotidiana, batallas, vídeos).

<http://goo.gl/zD8UO> (Recursos d'història moderna a Internet, útils per a ensenyar i aprendre).

<http://goo.gl/6fpO> (Internet Modern History Sourcebook).

<http://goo.gl/mhr9V> (Pàgines d'història, d'Esteban Canales).

<https://www.reforc.com> (Refor Research Consortium; activitats acadèmiques organitzades sobre la Reforma protestant i el seu temps)

<http://hmoderna.cchs.csic.es/webfehm/> (Web de la Fundación Española de Historia Moderna, publica noticias sobre actividades y publicaciones relativas a esa época)

<http://revistes.uab.cat/manuscrits> (Web de la revista sobre història moderna del Departament d'Història Moderna i Contemporània de la UAB)